

JURYRAPPORT VSCD DANSPRIJZEN DE ZWANEN 2011

UITREIKING OP HET GALA VAN DE NEDERLANDSE
DANS TIJDENS DE NEDERLANDSE DANSDAGEN,
ZATERDAG 8 OKTOBER 2011
THEATER AAN HET VRIJTHOF MAASTRICHT

De Zwanen

De Zwanen - de dansprijzen van de Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties (VSCD) – worden jaarlijks uitgereikt in twee categorieën:

- **Zwaan voor ‘meest indrukwekkende dansprestatie’**
Voor de danser/danseres werkzaam in Nederland, van wie gesteld kan worden dat deze de meest indrukwekkende prestatie van het seizoen heeft geleverd.
- **Zwaan voor ‘meest indrukwekkende dansproductie’**
Voor de meest indrukwekkende dansproductie van het seizoen.

Gouden Zwaan

De Gouden Zwaan is een bijzondere prijs voor de danser/danseres of choreograaf/choreografe werkzaam in Nederland, van wie gesteld kan worden dat deze een indrukwekkende/belangwekkende prestatie heeft geleverd gedurende de ontwikkeling van zijn/haar loopbaan als danser/danseres of choreograaf/choreografe. De Gouden Zwaan kent geen nominaties en hoeft niet jaarlijks te worden uitgereikt.

De Zwanen 2011 worden toegekend aan dansproducties en dansprestaties uitgevoerd in seizoen 2010-2011.

De jury en de prijzen

De VSCD dansjury benoemt in opdracht van de VSCD de genomineerden en de winnaars van de prijzen. De jury opereert volkomen onafhankelijk van de opdrachtgever in haar taak. De VSCD is de juryleden erkentelijk voor het enthousiast en deskundig uitvoeren van deze taak.

De VSCD dansjury 2011

Gemma Jelier (voorzitter), Karin Schnabel, Tim Persent, Hildegard Draaijer, Yan van der Heijden, Francine van der Wiel, Anita van Dolen en Ingrid Scheper.

Colofon

Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties

Funenpark 1
1018 AK Amsterdam
tel: 020 664 72 11
www.vscd.nl

Bureau Promotie Podiumkunsten

Funenpark 1
1018 AK Amsterdam
tel: 020 578 92 00
www.promotiepodiumkunsten.nl

ontwerp

WAT ontwerpers, Utrecht

fotografie

Viola Berlanda, Roelof Bos, Ben van Duin, Margi Geerlinks, Hans Gerritsen, Jochem Jurgens, Jean Pierre Maurin, Angela Sterling, Leo van Velzen

teksten

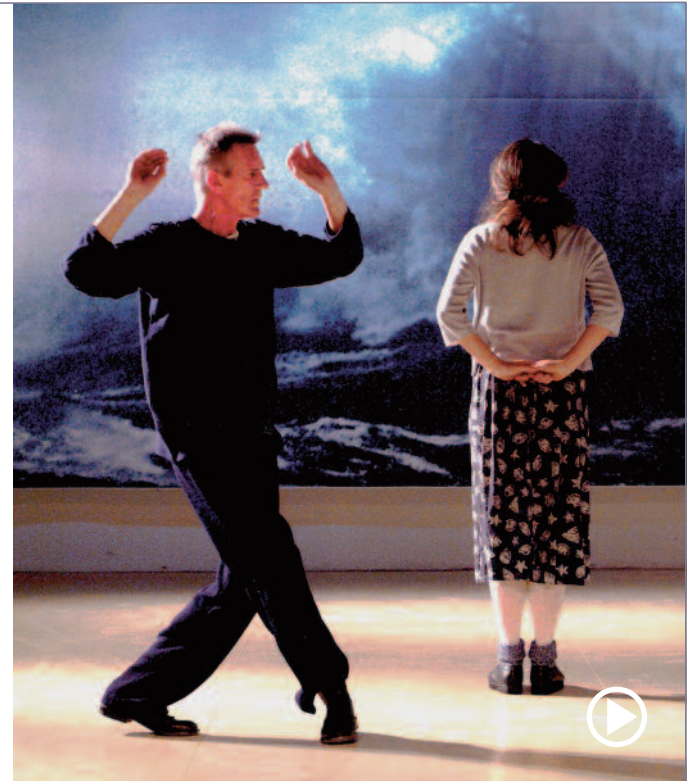
VSCD dansjury

Gouden Zwaan 2011

De VSCD dansjury 2011 overhandigt **Ton Lutgerink** van harte de Gouden Zwaan

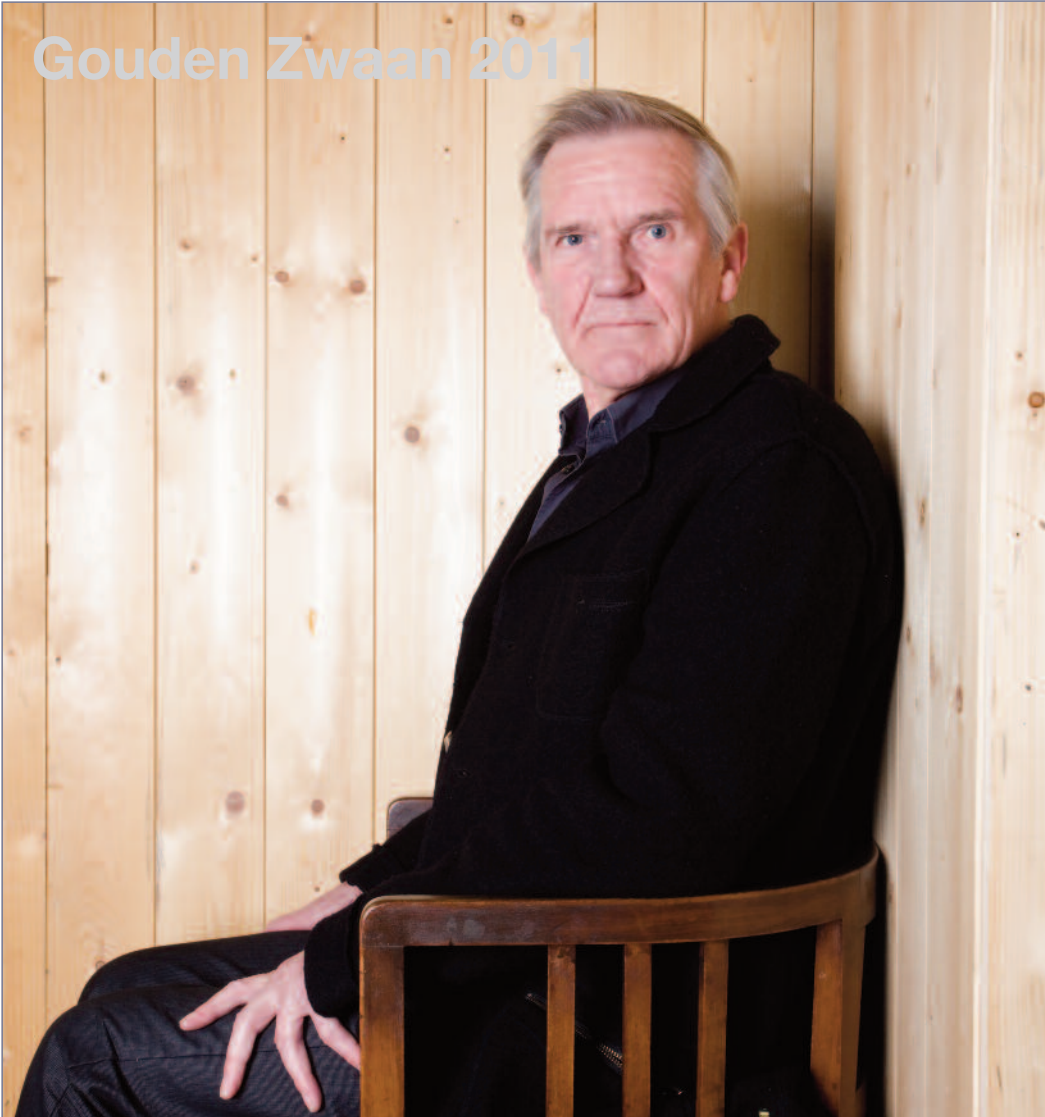
Ton Lutgerink is een veelzijdig kunstenaar, geliefd en gerespecteerd in de Nederlandse danswereld. Deze Rotterdamse danser, choreograaf, theatermaker en performer is van prominent belang voor de ontwikkeling van de dans in Nederland. Daarnaast heeft hij een bijzonder stimulerende rol gespeeld voor generaties makers en dansers na hem. Om die reden heeft de VSCD dansjury besloten de Gouden Zwaan toe te kennen aan Ton Lutgerink.

De immer galante en hoffelijke Ton Lutgerink heeft een speciaal vocabulaire ontwikkeld, dat balanceert op het grensgebied van spel en dans. Zijn dansvocabulaire is baanbrekend geweest voor vele jonge kunstenaars die zich door hem hebben laten inspireren en/of coachen. Hij heeft zich altijd vernieuwd binnen het genre. Niet alleen kwam dit voort uit zijn veelzijdigheid als choreograaf, maar ook uit zijn vermogen om in een collectief te kunnen werken waarvan meerdere disciplines en doelgroepen onderdeel zijn. Lutgerink werkte zowel met professionals als amateurs, jong als oud en met dansers, acteurs en zangers. Zijn grote vakmanschap rondom dans en integratie van tekst en of zang maakt hem tot een specialist. De theatrale belangstelling is steeds zichtbaar geweest

in zijn werk als maker, danser en coach. Voor hem is het samenkomen van verschillende disciplines zoals dans en theater een logische voortgang in zijn ontwikkeling. Daarnaast zijn relativering en humor een steeds terugkerend onderdeel in al zijn voorstellingen.

Gouden Zwaan 2011

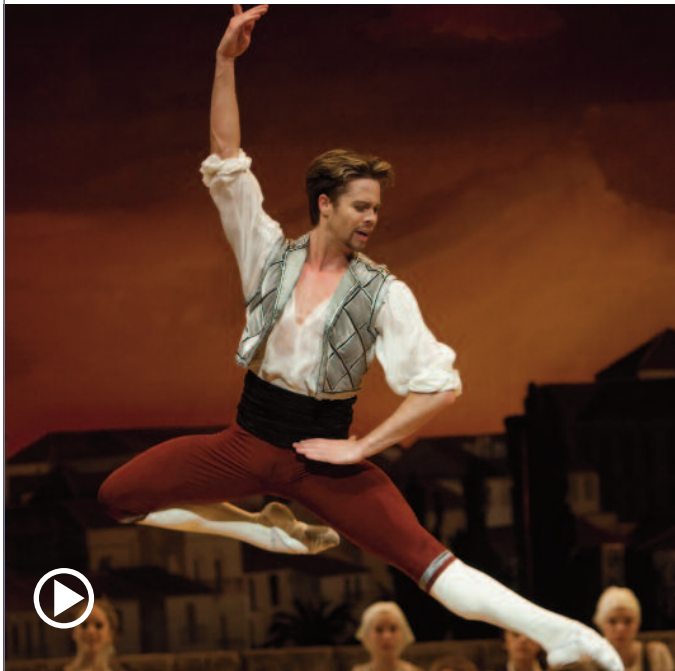
Curriculum Vitae

Ton Lutgerink volgde een opleiding aan de Rotterdamse Dansacademie en studeerde in New York met onder anderen Merce Cunningham. Lutgerink was één van de oprichters van het Penta Theater en werkte vervolgens onder meer met Amy Gale, Bianca van Dillen en Pauline Daniëls. Hij maakte choreografieën voor diverse groepen en begeleidde vele projecten. Vanaf 1983 is Ton Lutgerink verbonden aan O.T. Theater en Opera O.T., vanaf 1984 als één van de artistiek leiders. Samen met Mirjam Koen en Gerrit Timmers hecht hij bij het O.T. aan een wederzijdse beïnvloeding van verschillende kunstdisciplines en heeft een eigen, herkenbare stijl ontwikkeld. Gezamenlijk maken zij voorstellingen van hoog niveau, waarbij de verschillende disciplines op een oorspronkelijke manier gecombineerd worden. Naast zijn werk als choreograaf en danser – waarvoor hij in 1983 de zilveren dansprijs van de VSCD ontving – geeft Ton Lutgerink regelmatig lessen en workshops. Dansers die met hem samenwerkten, roemen zijn nieuwsgierigheid en betrokkenheid.

Zwaan 'meest indrukwekkende dansprestatie' 2011

Matthew Golding voor zijn rol in *Don Quichot* van Het Nationale Ballet. Aan het begin van dit seizoen wist het publiek in Het Muziektheater Amsterdam kreten van opwinding nauwelijks te onderdrukken. De Canadees Matthew Golding, pas sinds 2009 bij Het Nationale Ballet, bleek de gedroomde Basilio in *Don Quichot*. Voor wie bedenkt dat hij nog maar kort voor zijn optreden in het ballet van Alexei Ratmansky twee enkeloperaties had doorstaan,

is zijn prestatie des te opmerkelijker. Golding is innemend als de brutale, jongensachtige losbol die hij moet spelen, indrukwekkend door de aanstekelijke bravoure waarmee hij springt, verbluffend door de schijnbaar eindeloze, wonderlijk versnellende draaicombinaties die hij vlekkeloos neerzet. Niet voor niets werd hij door de jury van de Alexandra Radius Prijs, die hij onlangs ontving, getypeerd als 'stoer, sexy en virtuoos'. Golding geeft zijn rol precies de prikkelende danskwaliteit die het sterk verhalen- de ballet nodig heeft.

Anna Tsygankova voor haar rol in *Don Quichot* van Het Nationale Ballet. Toen Anna Tsygankova in 2008 haar eerste treden op het toneel van Het Muziektheater in Amsterdam zette, was duidelijk dat Het Nationale Ballet een bijzondere danseres rijker was. Tsygankova beschikt over de ijzersterke technische beheersing en explosieve kracht die haar achtergrond bij het Bolsjoi Ballet verraden, maar daarnaast is zij ook een muzikale en lyrische danseres. Beide kwaliteiten komen samen in *Don Quichot* van Alexei Ratmansky. De Siberische Tsygankova verspreidt Spaanse hitte en opwinding als de aardse Kitri, maar is ook volledig overtuigend in de etherische droomscène van het ballet. Zij is een echte ballerina, één die een voorstelling kan dragen en - door niet terug te deinken voor risico's - spannend kan maken. Omdat zij boven de techniek staat, kan zij vrij en voluit dansen, zoals dit seizoen ook te zien was in *Serenade* van George Balanchine.

Zwaan 'meest indrukwekkende dansprestatie' 2011

Victor Callens voor zijn rol in *you PARA | DISO* van ICKamsterdam / Emio Greco | PC De Franse danser Victor Callens valt niet alleen wegens zijn lengte op in de producties van Emio Greco en Pieter C. Scholten, noch omdat hij zou kunnen doorgaan voor de Meedogenloze Jongen van Gerard Reve. Dankzij zijn prachtige techniek en secure coördinatie houdt hij de kenmerkende bewegingstaal van Greco en Scholten helder en scherp, wat juist voor een lange danser een extra opgave is. Bovendien voegt hij zich niet zonder meer naar de bron van die bewegingen (de kleine, gedrongen Greco), maar Callens geeft zijn optreden een persoonlijke *élégance* mee die méér is dan puur esthetisch; zijn toneelpersoonlijkheid is even ongrijpbaar en mysterieus als intens en krachtig. Zelfs in een 'gelegenhedstuk' als *Double Points: Orgel* laat hij zien dat hij een echte danskunstenaar is, en zeker ook, eerder dit seizoen, in *you PARA | DISO*, waarin hij bewees als sprekende danser boeiend te blijven; een kwaliteit die zeldzaam is.

Zwaan 'meest indrukwekkende dansprestatie' 2011

Jurgita Dronina voor haar rol in *The Sleeping Beauty* van Het Nationale Ballet De Russin Jurgita Dronina danst sinds 2010 bij Het Nationale Ballet. Dit seizoen heeft zij de kans om in diverse choreografieën te schitteren met beide handen aangegrepen. In *The Sleeping Beauty* benadert zij het niveau van perfectie. Als Prinses Aurora is zij even ontwapenend als indrukwekkend, meisjesachtig speels, watervlug en in het Rozenadagio een wonder van evenwichtskunst. Dankzij haar frêle verschijning, muzikaliteit en verfijnde techniek is zij geknipt voor de rol, die lichtheid en precisie vereist en ongemerkt het uiterste van de technische beheersing vraagt. Bij Dronina lijkt het allemaal moeiteloos, alsof de lastigste variaties voor haar een natuurlijke manier van bewegen zijn. Met haar jeugdig elan en enthousiasme wint zij, samen met haar danspartner Cédric Ygnace, moeiteloos het publiek voor zich, in klassieke werken (onder meer *Tchaikovsky Pas de Deux* van George Balanchine) evengoed als in eigentijds werk. Want ook in de recente creatie van Sidi Larbi Cherkaoui heeft zij haar stempel weten te drukken. Die veelzijdigheid maakt haar een aanwinst voor Het Nationale Ballet.

De VSCD dansjury kent de Zwaan voor de 'meest indrukwekkende dansprestatie' 2011 toe aan **Jurgita Dronina!**

Zwaan 'meest indrukwekkende dansproductie' 2011

Alpha Boys van Club Guy & Roni, choreografie: Guy Weizman en Roni Haver *Alpha Boys* is een remake van *The Language of Walls* uit 2003. Toen draaide de choreografie om de onderlinge verhoudingen, rivaliteit en spelletjes van zes vrouwen. Nu staan zes mannen centraal, bijgestaan door een drummer en een groupie die op een doorgezakte sofa tijdschriften leest. Zij komen samen in een ouderwetse bar-dancing, waar deze alfaman-netjes – jongens eigenlijk, zoals uit de titel valt op te maken – flirten met zowel het mannelijke als het vrouwelijke element in hun wezen. Met acrobatische toeren, salto's, spagaten, nu en dan een liedje en echte mannenhumor proberen ze elkaar voortdurend de loef af te steken. Als de overvloed aan testosteron tot een kookpunt komt, levert dat meeslepende momenten op. *Alpha Boys* is een aanstekelijk en theateraal schouwspel, waarin de bekende explosieve bewegingsstijl van Club Guy & Roni optimaal tot zijn recht komt, mede dankzij de bijzonder strakke en scherpe uitvoering.

Zwaan 'meest indrukwekkende dansproductie' 2011

you PARA | DISO van ICKamsterdam / Emio Greco | PC choreografie: Emio Greco en Pieter C. Scholten *you PARA | DISO* is het laatste deel van de trilogie die Emio Greco en Pieter C. Scholten baseerden op *La Divina Commedia* van Dante. Een choreografie met een luchtje eraan: bij de première werd ook het parfum van Greco en Scholten gepresenteerd: *l'essence de la danse*. De zoektocht naar het paradijs wordt gepresenteerd in een voorstelling waaruit een krachtig statement spreekt. Middels hun herkenbare dansidioom tonen de makers dat het paradijs niet alleen mooi is, maar ook afschrikwekkend – want hoe interessant is een wereld zonder wrijving, pijn en verlangen? Zoals bijna altijd bij Greco en Scholten is de vormgeving oogstrelend. In de zwart-wit decors van

de Koreaan Minsuk Cho, met metershoge gordijnen in wit, lichtgrijs en zilver, zien de dansers er in hun witte kostuums en zilveren showpakjes (Clifford Portier) zonder meer beeldig uit. Het zijn excellente performers, die dit intrigerende werk uitstekend dansen en die de kenmerkende bewegingstaal van Greco volledig hebben geabsorbeerd.

Le Sacre du Printemps van Introdans choreografie: Nils Christie In de loop van een kleine eeuw hebben tientallen choreografen hun tanden stuk gebeten op Igor Stravinsky's *Le Sacre du Printemps*. Het getuigt daarom van moed nog eens de uitdaging van deze overweldigende muziek aan te gaan. Het resultaat is een klein wonderdje: Nils Christie heeft een van zijn beste werken ooit afgeleverd met zijn interpretatie van *het Lenteoffer*. Als echte 'muziekchoreograaf' volgt hij het dwingende karakter van de compositie en het achterliggende thema wel, maar zonder in de val van voor de hand liggende muziekillustratie te trappen. Hier en daar verwerkt hij een subtiele verwijzing naar Nijinsky's oerversie. Christie's *Sacre* is opwindend, maar blijft strak en helder. Dat is mede te danken aan de dansers van Introdans, die net als de choreograaf een van hun sterkste prestaties van de laatste jaren leveren. Er is *attaque*, spanning en overtuiging; een genot om de groep zo te zien schitteren.

Zwaan 'meest indrukwekkende dansproductie' 2011

ZOUT van Conny Janssen Danst, choreografie: Conny Janssen De dansproductie *ZOUT* van het moderne dansgezelschap Conny Janssen Danst is een choreografie voor zeven mannen, met een speciaal toneelbeeld dat de dans beïnvloedt en live muziek van Anne Soldaat. De groep mannen op het podium is krachtig en sterk, ze vormen één front, zoeken houvast bij elkaar. Toch scheurt de groep op een moment uiteen, omdat het individu zich verzet tegen wat door de groep wordt opgelegd. De vraag hoe het individu zich als sociaal wezen manifesteert, vormde voor Conny Janssen het uitgangspunt voor *ZOUT*. In het sterke toneelbeeld van Thomas Rupert, komen die uitgangspunten ook terug. Coullissen zijn er niet, je kunt de nooduitgangen achter het toneel en de lampen en stellages aan de zijkant zien. Dat geeft een mooi schaduwenspel op de wanden en versterkt het groepsgevoel dat zo'n grote rol speelt in *ZOUT*. Het is de muziek van gitarist Anne Soldaat (bekend van Daryll Ann en Tim Knol) die, vooral in de gezongen stukken, emotie in de voorstelling legt. Mede door al deze ingrediënten is *ZOUT* zowel een vermakelijke als een serieuze voorstelling waarin je kunt genieten van de herkenbare bewegingstaal van Conny Janssen en die bovendien mooi is om naar te kijken.

Zwaan 'meest indrukwekkende dansproductie' 2011

TRIP en masse van Dansgroep Amsterdam

choreografie: collectief White Horse (Chris Leuenberger, Lea Martini en Julia Jadcowski) *TRIP en masse*, van de jonge dansmakers Chris Leuenberger, Lea Martini en Julia Jadcowski (collectief White Horse), is een overweldigende dansvoorstelling die zowel hypnotiserend, fascinerend als angstaanjagend is. Het bewegingsmateriaal is opgebouwd uit herkenbare beelden over massa, hysterie en fanatisme: gebalde vuisten, om hulp smekende armen, handen die naar het hoofd of denkbeeldige verwondingen grijpen. Het zijn scènes die wij van het televisiejournaal kennen: oorlog, voetbalstadions, protestdemonstraties. Op het toneel worden deze uitvergroet en eindeloos herhaald. In 2008 werd *TRIP* gemaakt als trio. Krisztina de Châtel daagde de makers uit om een groter bezette versie te maken voor het hele ensemble van Dansgroep Amsterdam. Een uitstekende keuze: de creatie werd nog aangrijpender. Bewonderenswaardig is hoe Leuenberger, Martini en Jadcowski hun eigen, extreme idioom hebben weten over te brengen op het gezelschap. De uitstekende uitvoering maakt *TRIP en masse* tot een staaltje onontkoombaar danstheater.

De VSCD dansjury kent de Zwaan voor de 'meest indrukwekkende dansproductie' 2011 toe aan ***TRIP en masse* van Dansgroep Amsterdam!**